

SKAŅU LOTO

SPĒLĒ

UN IEMĀCIES!

Daina Liepiņa

metodiskie
ieteikumi

Daina Liepiņa

SKAŅU LOTO

**SPĒLĒ
UN IEMĀCIES!**

metodiskie
ieteikumi

UDK 376 (072)
Li 266

Projekta vadītāja **Vija Freimane**
Māksliniece **Agija Staka**
Datorgrafīķi **Olga Rudkovska**
Kristaps Dambergs

© Daina Liepiņa, sākumskolas skolotāja surdopedagoģe
© Agija Staka, māksliniece
© Izdevējs “Vieta” Poligrāfiskie pakalpojumi SIA, 2008
Jebkāda veida kopēšana un pavairošana aizliegta.

ISBN 978-9934-8042-0-5

Skaņu loto «Spēlē un iemācies!» būs noderīgs logopēdiem darbā ar bērniem, speciālo skolu pedagogiem, mazākumtautību skolu pedagogiem un bērnu vecākiem.

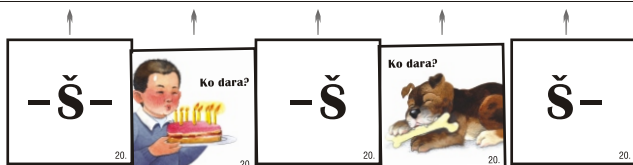
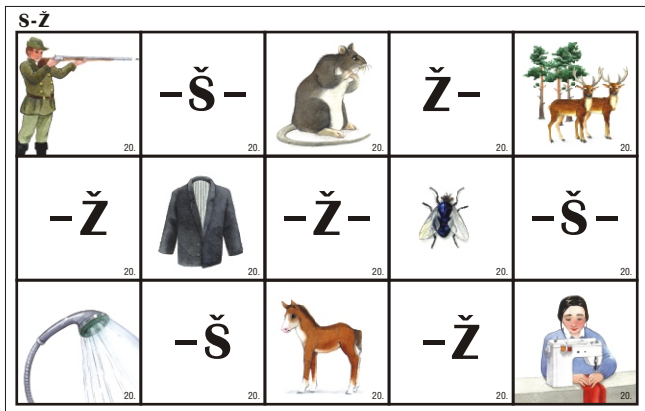
Spēle sastāv no 27 lielajām kartēm ar diferencējamo skaņu pāriem (t—d; u—ū; š—ž; u.t.t.) atbilstošiem attēlu un burtu lodziņiem.

U-ū

 10.	- Ū - 10.	 10.	- U - 10.	 10.
- U - 10.	 10.	- U - 10.	 10.	- U - 10.
 10.	Ū - 10.	 10.	- Ū - 10.	 10.

- Ū - 10.	 10.	- Ū - 10.	 10.	- Ū - 10.
--------------	--	--------------	--	--------------

cūka ūdensroze rūķis lūpas dūmi

duša

pūš

kumeļš

grauž

šuvēja

Lielaļā kartē redzamajiem burtiem atbilst attēli mazajā kartītē, bet savukārt lielaļā kartē redzamajiem attēliem atbilst burti mazajā kartītē.

Spēle interesantas rotaļas veidā palīdzēs bērniem veidot pareizu latviešu valodu: paplašināt vārdu krājumu, attīstīt fonemātisko uztveri, apgūt prasmi diferencēt valodas skaņas.

Pareizas valodas veidošanas un korekcijas darbs

bērniem ar dzirdes traucējumiem, ar fonemātiskās uztveres (t.i. spējas uztvert un atšķirt valodas skaņas) traucējumiem, ar garīgās attīstības traucējumiem un mazākumtautību audzēkņiem prasa ilgstošus, speciālus vingrinājumus un interesantu metožu daudzveidību.

Kompleksā valodas veidošanas un korekcijas darbā svarīga loma ir tieši fonemātiskās uztveres attīstīšanai — spējai uztvert un atšķirt valodas skaņas (fonēmas). Fonemātiskās uztveres attīstīšana ir priekšnoteikums gan noturīgas izrunas labošanai, gan vēlāk pozitīvi ietekmē rakstu valodas apguvi. Plānveidīgi attīstot fonemātisko dzirdi, bērns daudz labāk apgūst un atšķir vārdu priedēkļus un piedēkļus, kas bieži pilnīgi maina vārdu nozīmi, mācās pareizi lietot vārdu galotnes un prievārdus. Bez pietiekami attīstītas fonemātiskās uztveres nav iespējama arī skaņu savienojumu, zilbju un vārdu veidojošo skaņu analīze (dalīšana pa skaņām) un sintēze (atsevišķu skaņu apvienošana zilbē, vai vārdā). Tas savukārt apgrūtina lasīt un rakstīt prasmju apguvi.

Šis materiāls palīdzēs

- attīstīt bērnu uzmanību,
- attīstīt fonemātisko dzirdi,
- veidot skaņu salīdzināšanas un diferencēšanas prasmi,
- paplašināt bērna latviešu valodas vārdu krājumu.

Darboties ar šo materiālu var:

- audzēknis patstāvīgi;
- audzēknis kopā ar draugu;
- audzēknis kopā ar pedagogu vai kādu pieaugušo.
- divi audzēkņi kopā ar pieaugušo.

NODARBĪBU VEIDI AR DAŽĀDĀM GRŪTĪBU PAKĀPĒM

1. VARIANTS.

Lielajā kartē ar otrādi apgrieztām mazajām burtu kartītēm aizklāj visus attēlus tā, lai uz lielās kartes paliek redzami tikai burti.

P-B				
- B - <small>11.</small>		- B - <small>11.</small>		B - <small>11.</small>
	- B - <small>11.</small>		P - <small>11.</small>	
- P - <small>11.</small>		B - B - <small>11.</small>		- B <small>11.</small>

a) Bērns ņem pēc kārtas mazās attēlu kartītes, nosauc attēlā redzamo, nosaka, kāda skaņa dzirdama vārdā un kur tā atrodas (piem., **B** — vārda sākumā, **P** — vārda vidū u.t.t.) . Ja atbilde pareiza, mazo kartīti uzliek uz attiecīgā burtu lodziņa lielajā kartē. Šādu uzdevumu var dot pildīt arī patstāvīgi diviem bērniem sacensību veidā bez attēlā redzamā nosaukšanas.

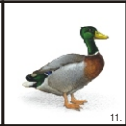

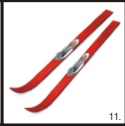

b) Pieaugušais ņem pēc kārtas mazās attēlu kartītes

un nosauc attēlā redzamo. Skolēns klausās, atkārtoti vārdu, nosaka, kura no skaņām dzirdama un kur tā atrodas vārdā. Ja pasaka pareizi, saņem kartīti un to uzliek uz attiecīgā lodziņa lielajā kartē.

Spēli var organizēt sacensību veidā — katram skolēnam ir sava karte. Uzvar tas, kurš pirmais saklausa un aizklāj lodziņus lielajā kartē.

2. VARIANTS.

Lielajā kartē ar otrādi apgrieztām attēlu kartītēm aizklāj visus burtus tā, lai uz lielās kartes paliek redzami tikai attēli.

P-B				
	 11.		 11.	
 11.		 11.		 11.
	 11.		 11.	

a) Bērns ņem pēc kārtas mazās burtu kartītes, nosauc tajā redzamo burtu un tā atrašanās vietu vārdā (piem., **B** — vārda vidū, **P** — vārda sākumā), atrod

lielajā kartē attēlu, kura nosaukumā ir **P** vārda vidū vai **B** vārda sākumā. Ja atbilde pareiza, mazo kartīti uzliek uz attiecīgā attēlu lodziņa lielajā kartē.

Šādu uzdevumu var dot pildīt arī patstāvīgi diviem bērniem sacensību veidā bez attēlā redzamā nosaukšanas.

b) Pieaugušais ņem pēc kārtas mazās burtu kartītes, nosauc tajā redzamo burtu un tā atrašanās vietu vārdā (piem., **s** — vārda vidū un beigās, **z** — vārda sākumā). Skolēns klausās, atkārto dzirdēto, atrod lielajā kartē attēlu, kura nosaukumā ir **s** vārda vidū un beigās vai **z** vārda sākumā. Ja atbilde ir pareiza, bērns saņem mazo kartīti un uzliek uz attiecīgā attēlu lodziņa.

Spēli atkal var organizēt sacensību veidā starp diviem skolēniem.

3. VARIANTS.

Bērns saņem lielo karti.

Mazās kartītes atrodas uz galda ar attēlu vai burtu uz leju.

Bērns ņem pēc kārtas mazās kartītes, nosauc redzamo attēlu vai burtu un atrod tam atbilstošo lodziņu lielajā kartē. Ja tas atrasts pareizi, mazo kartīti uzliek uz lodziņa. Ja pasaka nepareizi, noliek kartīti atpakaļ uz galda un ņem citu kartīti. Bērns var strādāt arī patstāvīgi.

Spēli var organizēt sacensību veidā. Darbojas divi skolēni — pēc kārtas var ņemt kartīti un atrast attiecīgo lodziņu savā kartē. Uzvar tas, kurš pirmais aizklājis visus lodziņus lielajā kartē.

4. VARIANTS.

Bērns saņem lielo karti.

Mazās kartītes atrodas uz galda ar attēlu vai burtu uz leju.

Pieaugušais ņem pēc kārtas mazās kartītes, nosauc tajā redzamo attēlu vai burtu un tā atrašanās vietu vārdā (piem., **k** — vārda vidū, **ķ** — vārda sākumā). Skolēns klausās, atkārtoti dzirdēto, atrod lielajā kartē attēlam atbilstošo burtu, vai burtam atbilstošo attēlu, kura nosaukumā ir **k** vārda vidū vai **ķ** vārda sākumā. Ja atbilde ir pareiza, bērns saņem mazo kartīti un uzliek uz attiecīgā attēla vai burta lodziņa.

Spēli var organizēt sacensību veidā. Mazo kartīti saņem tas audzēknis, kurš pirmais nosauc un parāda pareizo lodziņu lielajā kartē. Uzvar tas, kurš pirmais aizklājis visus lodziņus lielajā kartē.

Ja rodas neskaidrības par attēlos redzamo — piedāvājam apskatīt attēlu sarakstu pa kartītēm.

Veiksmi mācot un prieku mācoties!

ATTĒLU NOSAUKUMI

<u>A - Ā</u>	vārti	tētis	tilts
akmens	zaķis	tīģeris	tītars
alnis		tulpe	vārti
arbūzs	<u>E - Ē</u>	upe	vista
astoņi	bērns	vāzē	vīle
avene	bērzs	vēstule	vīnogas
ābele	celtnis	zēns	zaķi
ābols	desa		zefīrs
ārsti	eļļa	<u>I - Ī</u>	zivs
āzis	ezis	automašīna	zīle
cālis	ēdnīca	būrī	
dadzis	ekrāns	citrons	<u>O - O (ua)</u>
gailis	ēna	gaiļi	ola
glāze	ērglis	īkšķis	ota
grābeklis	ērķšķogas	īlens	ogas
kaķis	glāzē	irbe	kino
kālis	gludeklis	istaba	grozs
kāpnes	ķekars	īriss	roka
karote	ķepa	krūzīte	monēta
krāns	maize	kūtī	kažoki
lācis	pēda	līdaka	loto
lāpsta	pērtiķis	līme	Olga
ota	redīss	pile	omlete
pupa	saule	pils	poga
somā	sega	pīle	odi
sula	šoferis	skapī	slido
tūtā	šuvēja	stirna	osta

odze	pupa	pieci	pudele
osa	pūce	pienene	radio
tonna	pūķis	pīle	ratiņi
tomāts	rūķis	pīpene	slidas
novembris	tauriņš	pīrāgs	tārps
skola	tulpe	pūce	taure
portrets	tūta	pudele	tējkanna
karogs	ūdens	septiņi	telefons
šūpoles	ūdensroze	slēpes	teļš
dejo	upe	tulpe	taurenis
depo	ūpis	vabole	torte
ērķškoga	urbis	zābaki	traktors
	ūsas	zebra	trusis
	zupa	zibens	varde

U - Ū

būris
 cepure
 cūka
 čūska
 dūmi
 durvis
 dzeguze
 gurķis
 krūze
 kūts
 lūpas
 lūsis
 muca
 plūme
 puķe

P - B

ābols
 balodis
 balons
 bērnš
 biete
 bize
 bumba
 bumbieris
 bungas
 grib
 kurpes
 lapsa
 pele

T - D

aste
 bite
 bļoda
 dakšas
 dakšiņa
 dīvāns
 durvis
 dvielis
 galdiņš
 ūdens
 meitene
 met
 peld

K - G

bēg
 bungas
 dakšiņa
 deg
 egle
 gailis
 galds
 glāze
 gludeklis
 govš
 grāmata
 gulta
 jaka

kāja	maize	mušmire	dzērve
kaķis	maz	naži	dzērvēne
karogi	roze	pūš	dzija
kaste	sēne	šalle	gredzens
kurpe	vāze	šautene	kaudze
kanna	vēzis	šķīvis	kliedz
logi	zābaki	šokolāde	lācis
māk	zebra	šūpoles	lec
nāk	zeķe	šuvēja	lūdz
ogas	zemene	teļš	muca
pīrāgi	ziedi	vēži	odze
poga	zīle	žagata	pūce
roka	zīlīte	žakete	rudzi
uguns	zirņi	žirafe	jaunaudze
	zobi	žurka	

S - Z

aiz
astere
astoņi
āzis
bērzi
bezdelīga
deguns
desmit
diegs
glāze
kaza
lapsa
lāpsta

F - V

avene
cielava
cirvis
delfīns
divi
fabrika
figūra
filma
flomāsters
foto
futbols
galva
govis

Š - Ž

brieži
duša
dzēš
eži
griež
kož
kumeļš
ķirši
lidmašīna
makšķere
muša

C - DZ

ābece
brauc
burtnīca
cālis
ceļš
cepumi
cilvēks
cimdi
cūka
dadzis
dzeguze
dzenis

kafija
konfekte
lauva
šoferis
tāfele
telefons
tramvajs
vārna
vāze
velns
vēzis
zivis
zvirbulis

pele
pīle
pudele
ragi
rati
redīsi
ripa
ritenis
rūķis
stirna
taure
trauki
vāvere
zīle

džinsi
džungļi
kabači
kluči
lāči
mudž
pidžama
pīlādži
riču-raču
runči
vadži

R - L

ābele
āmurs
bērni
bērzi
cālis
grāmata
gurķis
īlens
kalns
karogs
lampa
lapa
lapsa
mēle

Č - DŽ

čaumala
četri
čības
čiekurs
čigāni
čipsi
čuč
čūska
dadži
džemperis
džems
Džeris
(suns)